Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 17 септември 2021 г.
(OR. en)

11821/21

RECH 399
COMPET 631

БЕЛЕЖКА

От:	Председателството
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	*Подготовка за заседанието на Съвета по конкурентоспособност на 28 септември 2021 г.* Управление и изграждане на европейското научноизследователско пространство *Обмен на мнения*

Приложено се изпраща на делегациите бележка на председателството „Управление и изграждане на европейското научноизследователско пространство“ с оглед на обмена на мнения на заседанието на Съвета по конкурентоспособност на 28 септември 2021 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Управление и изграждане на европейското научноизследователско пространство на национално равнище

1. Ново европейско научноизследователско пространство (ЕНП)

През декември 2020 г. Съветът определи „*новото ЕНП“ като пространство, което е ориентирано към изследователите, основава се ценности и високи постижения и е насочено към оказването на въздействие, и в което изследователите, знанията и технологиите се подпомагат и могат да се движат свободно. Това „ново ЕНП“ следва да се основава на споделени отговорности и участие на заинтересованите страни и гражданите, като се изгражда върху многообразието и предимствата на европейските екосистеми за научни изследвания и иновации и възприема подход, адаптиран към интелигентната насоченост, и в което по-специално фундаменталните научни изследвания играят важна роля за гарантиране на високите постижения, привлекателността и конкурентното предимство на екосистемите за научни изследвания и иновации“*.

Признаването на политическо равнище на ролята на научните изследвания и иновациите за гарантиране на устойчивостта и издръжливостта на нашите общества нарасна значително по време на пандемията от COVID-19 и при осъществяването на цифровия и екологичния преход. Новото ЕНП следва да използва този обновен политически капитал и:

- да бъде политическата рамка за включване на научните изследвания и иновациите в съответните секторни политики, както по отношение на тяхното разработване, така и на тяхното изпълнение,
- да набляга на осъществяването на конкретни действия и решения в областта на научните изследвания и иновациите;
- да увеличи политическите ангажименти и
- да свърже съществуващите инструменти за финансиране за преследване на общите цели на политическата програма.

Архитектурата на управление на ЕНП е в процес на преработване, за да се даде възможност:

1. Съветът да изпълнява отговорностите си за разработване на политики и стратегически насоки;

2. Европейската комисия да използва ресурсите си, за да се присъедини в разработването на необходимите инициативи за ЕНП и да подкрепя и наблюдава тяхното изпълнение;

3. Държавите да се присъединят в разработването и изпълнението на инициативите за ЕНП и да съгласуват своите национални действия, инвестиции и реформи за постигане на общите цели и

4. заинтересованите страни да участват по-систематично от самото начало и в целия цикъл на политиката.

Функционалността и ефективността са приоритетни и изискват съсредоточаване върху изграждането на отговорност и ангажименти от страна на участниците. Управлението на ЕНП следва да спазва определените в Договора роли и процедури, при които **Съветът** действа като орган, който взема решения, определя приоритетите и направлява политиките, като взема предвид предложенията и анализа, изготвени от **Европейската комисия**. За да се укрепи процесът, тези инициативи и доклади следва да се разработват съвместно от **държавите членки** и Комисията, като заинтересованите страни от ЕНП участват по-систематично, в рамките на новия **Форум на ЕНП**. Освен че улеснява съвместното разработване, Форумът на ЕНП следва също така да наблюдава напредъка по постигането на общите цели. Освен това орган, съставен от генерални директори (Комитет за европейското научноизследователско пространство и иновациите — **ERAC**), следва да изпълнява стратегическа консултативна функция както за Съвета, така и за Комисията по време на разработването, изграждането и оценката на ЕНП, като същевременно предоставя консултации по други имащи отношение въпроси.

За да се укрепи постигането на целите на ЕНП на европейско и национално равнище, ще бъде създадена нова **система за мониторинг**. По-специално тя следва да се състои от:

- **онлайн платформата за политиката за ЕНП**, в която има информация за 1) действия на равнище ЕС и на национално/регионално равнище за изпълнение на приоритетите на тригодишната програма за политиката на ЕНП и 2) инвестиции, реформи и дейности на тези равнища в подкрепа на всички принципи и приоритетни области на ЕНП;

- **сравнителен доклад за ЕНП** за проследяване на напредъка на всички равнища чрез показатели и качествени анализи;

- двустранни и многостранни **политически диалози между държавите членки и Европейската комисия** в подкрепа на изграждането на ЕНП.

2. Последици за националните администрации

ЕС и държавите членки имат споделена компетентност в областта на научните изследвания, а ЕНП се основава на хипотезата, че ползите за цялата европейска територия се увеличават максимално чрез по-координирани и съвместни действия.

Въвеждането на обновеното управление и мониторинг на ЕНП на национално равнище би означавало, наред с другото:

- междусекторна координация и консултации със заинтересованите страни на национално равнище по време на разглеждането в Съвета на свързаните с ЕНП инициативи;

- доброволно участие във Форума на ЕНП или неговите подгрупи за разработване и изпълнение на избрани действия в рамките на ЕНП;

- обмен на информация относно националните политики, пътни карти, програми, действия, реформи и инвестиции, свързани с ЕНП, чрез онлайн платформата за политиката за ЕНП;

- участие в политически диалог с Комисията въз основа на извършения от нея преглед на плановете за ЕНП и неговото изграждане на национално равнище.

3. Въпроси за обсъждане

1. Предлаганото управление ще гарантира ли достатъчна политическа отговорност и ангажименти от страна на държавите членки? Как това допълнително да се засили, по-специално на високо политическо равнище? Каква е ролята на министерските конференции и националните планове за действие или пътни карти за ЕНП в това отношение?

2. Как и колко често провеждате или планирате да провеждате диалози с организации на заинтересованите страни на национално равнище и как следва по-систематично да бъдат привличани за участие заинтересованите страни на равнището на ЕС?

3. Как следва трети държави да участват в бъдещото управление на ЕНП и следва ли в това отношение да се прави разграничение между държавите, асоциирани към „Хоризонт Европа“, и други държави партньори?